

Valsts ieņēmumu
dienests

12.02.2020.

Informatīvais materiāls

Par grozījumiem Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā

Informējam, ka 2020.gada 11.februārī ir izsludināts likums "Grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā" (publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" Nr.29 (2020/29.7)), stājas spēkā **2020.gada 12.februārī**.

Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā (turpmāk – likums) ir veiktas šādas būtiskākās izmaiņas:

1. Nerezidenta – juridiskas personas ienākums no nekustamā īpašuma iznomāšanas Latvijā.

Tiek noteikts jauns pienākums izmaksātājam (gan uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātājam, gan arī personai, kas nav nodokļa maksātājs) ieturēt no atlīdzības par Latvijā esoša nekustamā īpašuma izīrēšanu vai iznomāšanu uzņēmumu ienākuma nodokli – 5 procentu apmērā no atlīdzības izmaksas brīdī (likuma 5.panta pirmās daļas 4.punkts).

Nemot vērā, ka minētā norma ir piemērojama ar 2020.gada 12.februārī, tad uzņēmumu ienākuma nodoklis ir ieturams no faktiskajiem maksājumiem, kuri izmaksāti kā minētā atlīdzība, sākot ar 2020.gada 12.februārī.

Gadījumā, ja minētos maksājumus veic alternatīvo ieguldījumu fonda vai ieguldījumu fonda dalībniekam – nerezidentam, tad no šiem maksājumiem pienākums ieturēt uzņēmumu ienākuma nodokli ir ieguldījumu pārvaldes sabiedrībai vai fondu pārvaldniekam (likuma 5.panta pirmās daļas 4.punkts, 7.¹ un 7.²daļa). Savukārt uzņēmumu ienākuma nodoklis izmaksas brīdī nav ieturams, ja maksājums tiek veikts ieguldījumu fonda vai alternatīvo ieguldījumu fonda dalībniekam – privātajam pensiju fondam, ieguldījumu fondam vai alternatīvajam ieguldījumu fondam, kuri reģistrēti un tiek uzraudzīti Eiropas Savienības dalībvalstī vai citā valstī, ar kuru Latvijai ir noslēgta un stājusies spēkā nodokļu konvencija.

2. Izmaiņas attiecībā uz akciju atsavināšanas ienākuma neaplikšanu ar nodokli.

Likuma 13.pantā "Akciju atsavināšanas ienākuma neiekļaušana nodokļa bāzē" noteiktais nodokļa atvieglojums nav attiecināms uz tādas personas akciju atsavināšanu, kuras aktīvus vairāk nekā 50 procentus veido nekustamais īpašums (jo minēto akciju atsavināšana tiek pielīdzināta nekustamā īpašuma atsavināšanai) (likuma 13.panta trešā daļa).

3. Uzņēmumu ienākuma nodoklis 50 euro apmērā.

Likuma 17.panta divpadsmitās daļas 3.punktā tiek noteikts jauns nosacījums, kad nodokļa maksātājam ir jāveic minimālais uzņēmumu ienākuma nodokļa maksājums 50 euro apmērā – 50 euro nodokli par pārskata gadu maksā, ja nodokļa maksātājs gada laikā ir veicis iedzīvotāju ienākuma nodokļa vai valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas mazāk nekā 100 euro apmērā. Kā arī tiek papildināti izņēmumi, kad minētais nodoklis nav jāmaksā, t.i., cita starpā, ja sabiedrībai ir uzsākts maksātnespējas process, tad arī tā ir atbrīvota no 50 euro uzņēmumu ienākuma nodokļa par pārskata gadu maksāšanas (likuma 17.panta divpadsmitās daļas 4.punkts).

4. Pastāvīgās pārstāvniecības uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācijas iesniegšana.

Pastāvīgās pārstāvniecības bilanci un peļņas vai zaudējumu aprēķinu var iesniegt ne vēlāk kā četrus mēnešus pēc pārskata gada beigām, bet deklarāciju par pārskata gada pēdējo mēnesi iesniedz līdz nākamā mēneša 20.datumam. Savukārt, ja pastāvīgā pārstāvniecība labo nodokļa deklarāciju par pārskata gada pēdējo mēnesi, tad nodokļa piemaksai, kas veidojas pēc labojumiem deklarācijā par pārskata gada pēdējo mēnesi, nepiemēro likumā "Par nodokļiem un nodevām" noteikto nokavējuma naudu, ja labojumi veikti, precizējot peļņas vai zaudējumu aprēķinu un bilanci, un labotā deklarācija iesniegta četrus mēnešu laikā pēc pārskata gada pēdējā mēneša (likuma 17.panta 8.¹daļa un devītā daļa).

Minētais attiecas arī uz pastāvīgās pārstāvniecības 2019.gada decembra deklarācijas precizēšanu.

5. Ar saimniecisko darbību saistīti izdevumi un personāla ilgtspējas pasākumu izdevumi.

Par saimnieciskās darbības izdevumiem uzskata valstij vai pašvaldībai piederošā publiskajā infrastruktūrā veiktu ieguldījumu vai valstij vai pašvaldībai piederoša ceļa uzturēšanas ieguldījumu (jauna likuma 8.panta 2.²daļa). Likumā atrunāti nosacījumi attiecībā uz izdevumiem, kas veikti valsts vai pašvaldībai piederošajās teritorijās publiskās infrastruktūras izveidošanai vai tās sakārtošanai, kuriem izpildoties, nodokļu maksātājam ir tiesības nodokļa bāzē neiekļaut izdevumus par darījumiem, kas noslēgti, sākot ar 2018.gada 1.janvāri. Par publisku infrastruktūru ir uzskatāmas ķermeniskas lietas, kuras nevar pārvietot no vienas vietas uz otru, tās ārēji nebojājot.

Precizē izdevumus, kas saistīti ar darbinieku nogādāšanu no dzīvesvietas uz darbu un no darba uz dzīvesvietu (likuma 8.panta piektās daļas 2.punkts), nosakot ka tie ir saimnieciskās darbības izdevumi (un nevis personāla ilgtspējas pasākumu izdevumi).

Precizē izdevumus, kas saistīti ar uzņēmuma piešķirtajiem bēru pabalstiem (likuma 8.panta piektās daļas 7.punkts), nosakot ka tie ir saimnieciskās darbības izdevumi (un nevis personāla ilgtspējas pasākumu izdevumi).

Precizē izdevumus saistībā ar papildu balvas nodrošināšanu čeku loterijas izlozēm, kuras nodokļa maksātājs veic saskaņā ar Čeku loterijas likuma 9. pantu, nosakot ka tie ir saimnieciskās darbības izdevumi (likuma 8.panta piektās daļas 8.punkts, piemērojams ar 2019.gada 1.janvāri (likuma pārejas noteikumu 43.punkts)).

Savukārt, uz personāla ilgtspējas pasākumu izdevumiem attiecināms pārskata gadā izmaksās iekļauto sociālās infrastruktūras aktīvu vērtības samazinājums, kā arī šo aktīvu atlikusī vērtība, ja aktīvs tiek norakstīts (likuma 8.panta četrpadsmitā daļa, piemērojama aktīviem, kuri iegādāti, sākot ar 2020.gada 1.janvāri).

6. Priekšapmaksa preces vai pakalpojuma sniedzējam.

Attiecībā uz avansā izsniegtajiem līdzekļiem likuma 8.pants tiek papildināts ar jaunu 2.¹daļas 1.punktu. Tas nosaka izsniegtā avansa maksājuma termiņa periodu – 12 mēneši, līdz kuram veiktais maksājums nav uzskatāms par peļņas sadali. Izsniegtais avansa maksājums maina savu ekonomisko būtību pēc 12 mēnešiem pēc tā izsniegšanas, ja līdzekļu saņēmējs nav sniedzis norunāto pakalpojumu vai piegādājis precī. Ja minētais darījums netiek uzsākts 36 mēnešu laikā no mēneša, kurā veikts avansa, galvojuma vai rokas naudas maksājums, nodokļa maksātājam nav tiesības samazināt nodokļa bāzē iekļauto maksājuma apmēru, precizējot attiecīgā taksācijas perioda deklarāciju. Tomēr vienlaicīgi uzņēmumam arī jāvērtē, vai šāds maksājums pēc ekonomiskās būtības nav kvalificējams kā aizdevums. Līdz ar to, ja darījums nav noticis ilgāku laika periodu, tad nodokļu maksātājam jānodrošina, ka izsniegtais avansa maksājums kvalificējas kā aizdevums, par kuru attiecīgi tiek saņemti procentu maksājumi, un tad šāds maksājums tiks vērtēts kā aizdevums saskaņā ar likuma 11.panta normām.

Minētā norma iekļauta likumā, lai novērstu peļņas mākslīgu izņemšanu, tādēļ, piemēram, ja celtniecības uzņēmums ir piedalījies konkursā, vai noslēdzis līgumu par darbu veikšanu, bet neatkarīgu apstākļu ietekmē darbi tiek kavēti, tad šādos, ekonomiski pamatotos gadījumos likuma 8.panta 2.¹daļas 1.punkts nav saistošs.

7. Nodokļu auditā atklāto pārkāpumu korekcijas.

Lai nodrošinātu skaidru un saprotamu uzņēmumu ienākuma nodokļa piemērošanu gadījumos, kad auditā ir konstatētas neatbilstības, likuma 8.panta 2.¹daļas 2.punktā tiek iekļauta norma (kā redakcionāls precizējums), kas atrunā, ka nodokļa bāzē iekļauj revīzijas (audita) laikā konstatētu ieņēmumu, kuru nodokļu maksātājs nebija uzrādījis grāmatvedības uzskaitē, kā arī nodokļu revīzijas (audita) laikā konstatētu nepamatotu ieņēmumu samazinājuma summu. Ņemot vērā, ka uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķināšanas mērķiem neatbilstība grāmatvedības uzskaitē ir uzskatāma par peļņas sadali, tad jau ar 2018.gada 1.janvāri minētās neatbilstības tika iekļautas nodokļa bāzē.

8. Reprezentatīva automobiļa iegādes vērtības noteikšana.

Jauna likuma 8.panta devītā daļa paredz normu, kas atrunā, ka reprezentatīva automobiļa iegādes vērtību veido arī citas automobiļa uzlabošanas un papildus aprīkojuma iegādes izmaksas (neatkarīgi no tā, vai tās tiek vai netiek kapitalizētas), kas veiktas 12 mēnešu periodā no automobiļa iegādes mēneša. Jāņem vērā, ka šīs summas noteikšanai netiek ņemti vērā izdevumi, kas saistīti ar automobiļa obligāto ikgadējo apkopi.

9. Hibrīdneatbilstības.

Likums papildināts ar jaunu 7.¹pantu "Hibrīdneatbilstības", kuru nosaka Padomes 2017. gada 29. maija direktīva 2017/952/ES ar ko attiecībā uz hibrīdneatbilstībām ar trešajām valstīm groza Direktīvu 2016/1164/ES. Tā mērķis ir neitralizēt hibrīdneatbilstības, ne tikai mijiedarbojoties Eiropas Savienības dalībvalstu uzņēmumu ienākuma nodokļu sistēmām, bet arī gadījumos, kad darījumā ir iesaistīta trešā valsts, un vismaz viena no darījumā iesaistītajām personām ir nodokļa maksātājs, vai, reverso hibrīdu gadījumā Eiropas Savienības dalībvalstī izveidota vienība. Hibrīdneatbilstību neitralizēšanas normas tiek piemērotas tikai gadījumos, kad darījumi notiek starp saistītām personām.

Saistībā ar minētās kārtības ieviešanu likums papildināts attiecībā uz privātajiem pensiju fondiem, ieguldījumu fondiem un alternatīvo ieguldījumu fondiem (likuma 2.panta 3.¹daļa, spēkā ar 2022.gada 1.janvāri), kā arī noteikts jauns ar nodokli apliekams objekts – hibrīdneatbilstības rezultāts saskaņā ar likuma 7.¹pantu (likuma 4.panta otrās daļas 2.punkta "k" apakšpunkts).

10. Uzņēmumu ienākuma nodoklis reorganizācijas gadījumā.

Precizētas likuma normas, kas piemērojamas nodokļa maksātāju reorganizācijas procesā (likuma 4.panta otrās daļas 2.punkta "h" apakšpunkts, 4.panta 8.¹daļa, 17.panta divdesmitā daļa, 18.panta pirmā un 1.¹daļa).

11. Atlaides piemērošana saskaņā ar likumu "Par nodokļu piemērošanu brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās".

Piemērojot uzņēmumu ienākuma nodokļa atlaidi, speciālās ekonomiskās zonas kapitālsabiedrībai ir tiesības atlaidi piemērot tikai tai nodokļa daļai, kas taksācijas periodā aprēķināta par peļņas daļu, kura, ievērojot noslēgtajos līgumos par ieguldījumu veikšanu minētos nosacījumus, gūta no saimnieciskās darbības, par kuru tai ir izsniegta atļauja piemērot tiešo nodokļu atvieglojumus (likuma pārejas noteikumu 23.¹punkts).

Informāciju sagatavoja
Valsts ieņēmumu dienests